

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора

Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

«28» 12 2017 р. № 367

КОНЦЕПЦІЯ
військово-патріотичного виховання студентської молоді
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара

Нові умови розвитку української державності, стрімко зростаюча роль громадянського суспільства, поступова інтеграція України у європейське та світове співтовариство вимагають особливо ретельного ставлення до визначення основних напрямів повсякденної роботи з молоддю та її подальшого удосконалення у світлі таких реалій навчально-виховного процесу в університеті.

Основою, стрижнем системи військово-патріотичного виховання молоді в ДНУ імені Олеся Гончара є національна ідея як консолідуючий чинник забезпечення сталого поступального розвитку українського суспільства й нації в цілому.

Ідеалом виховання виступає різнобічно та гармонійно розвинена, національно свідома, високоосвічена, життєво компетентна особистість, здатна до самовдосконалення, самореалізації, самоствердження, інтегрування у площину практичного функціонування українського соціуму.

Сьогодні існує гостра потреба істотного розширення засобів виховання, запровадження нових високоефективних виховних систем і сучасних методик. Вкрай важливо забезпечити реальні умови для прояву творчих здібностей молодих людей. Студентська молодь добре інформована щодо процесів, які відбуваються в різних сферах життя в Україні та за її межами завдяки володінню сучасними комунікаційними технологіями.

Усе це створює сприятливе підґрунтя для подальшого розвитку й удосконалення навчально-виховного процесу, підвищення його статусу та

потенціалу, досягнення якісно нових результатів у духовно-моральному та громадянському вихованні молоді в ДНУ імені Олесея Гончара.

В той же час, в нинішніх умовах потребує корегування й доповнення сама система виховання, й передусім одна з її найважливіших і найчутливіших у людському вимірі складових – військово-патріотичне виховання, що обумовлено серйозними внутрішніми та зовнішніми викликами, драматичними подіями на сході України, пов'язаними з агресією Росії, відмовою і скасуванням позаблокового статусу нашої держави, пацифістської моделі виховання українців, запровадженій під впливом різних факторів із здобуттям української незалежності.

Стрімка розбудова української армії нового типу, яка розгорнулася після анексії сусідньою державою частини території України (Крим), в умовах збройного протистояння на Донбасі, реалізація нових засад комплектування військових частин та осередків Національної гвардії України, трансформація змісту служби у військовому резерві, застосування принципу добровільного вступу на службу в територіальні воєнізовані формування потребують кардинальних змін концептуальних засад у підходах до визначення напрямів, форм і методів військово-патріотичного виховання молоді на сучасному етапі, чим зрештою й мотивується необхідність прийняття відповідної платформи дій в ДНУ ім. О.Гончара.

1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КОНЦЕПЦІЇ

Військово-патріотичне виховання – це цілеспрямована діяльність усіх підрозділів університету та студентського самоврядування щодо формування у студентської молоді високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського й конституційного обов'язків із захисту національних інтересів, територіальної цілісності, державної незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави.

Головною метою діяльності підрозділів університету та студентського самоврядування, а також реалізації спеціальних проектів та програм у сфері військово-патріотичного виховання молоді є повсякденна безпосередня робота зі студентами, а саме виховання їх у дусі патріотичного обов'язку, поваги до

військової служби та готовності до захисту Вітчизни, поваги до чинного законодавства та фундаментальних засад демократичної держави, визнання й застосування на практиці формули верховенства права як ключової компоненти правосвідомості та правової культури громадянина.

Це передбачає визначення і реалізацію першочергових та перспективних завдань, спрямованих на формування соціально-активної життєвої позиції студентів, психологічної готовності до добровільного вступу на військову службу або до служби на підставі чинного законодавства та зразкове виконання службових обов'язків у подальшому.

Метою Концепції є створення цілісної системи військово-патріотичного виховання студентської молоді шляхом здійснення таких виховних завдань:

- забезпечення сприятливих умов для самореалізації особистості студента відповідно до його інтересів та суспільних вимог;
- реалізація особистісно орієнтованого підходу в процесі виховання;
- сприяння набуттю молоддю соціального досвіду, успадкування ними духовних надбань українського народу;
- формування почуття патріотизму і духовності, національної свідомості, любові до свого народу, його історії, держави, рідної землі, родини, гордості за минуле і сучасне – якостей, які безпосередньо впливають на досягнення достатнього рівня обороноздатності держави та зміцнення її могутності на основі героїчних прикладів з історії українського народу та сучасних Збройних сил України;
- утвердження у свідомості студентів об'єктивної оцінки ролі Збройних сил України в українській історії, спадкоємність розвитку війська в обстоюванні ідеалів нашої державності та незалежності;
- підтримка створення та діяльності військово-патріотичних гуртків, військово-спортивних секцій тощо;
- забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, старших, оточення, турбота про молодших та хворих;
- виховання правової культури, поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки;
- охорона й зміцнення фізичного, психічного та духовного здоров'я;

182

- формування загальної базової культури, розвиток естетичних потреб і почуттів, заснованих на традиціях і сучасних надбаннях українського та інших народів, країн;

- спонукання до протидії проявам аморальності, правопорушенням, бездуховності, антигромадській діяльності;

- стимулювання психологічної та фізичної готовності молоді до виконання обов'язку щодо захисту національних інтересів та незалежності держави, підвищення престижу військової служби, формування і розвиток мотивації до служби в Збройних силах України;

- сприяння ефективній діяльності волонтерських організацій через участь студентської молоді в цьому русі.

2 ПРИНЦИПИ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Запорукою ефективності виховного процесу є органічне поєднання системи принципів військово-патріотичного виховання в цілісну систему, яка забезпечує досягнення відповідних кінцевих результатів.

Основними принципами військово-патріотичного виховання є:

принцип національної спрямованості виховання, який передбачає формування у молоді національної самосвідомості, любові до рідної землі, свого народу, шанобливого ставлення до його культури, здатності зберегти свою національну ідентичність, пишатися приналежністю до українського народу, брати участь у розбудові та захисті своєї держави;

принцип гуманізації виховного процесу зосереджує увагу на студенті, як вищій цінності, ураховує його вікові та індивідуальні особливості, стимулює свідоме ставлення до своєї поведінки, діяльності, життєвих вчинків;

принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії передбачає, що учасники виховного процесу виступають рівноправними партнерами у процесі спілкування, беруть до уваги точку зору один одного, визнають право на її відмінність від власної, узгоджують свої позиції;

принцип цілісності означає, що виховання організовується як системний педагогічний процес, передбачає забезпечення наступності напрямів та етапів виховної роботи;

акмеологічний принцип вимагає від учасників виховного процесу його орієнтацію на вищі морально-духовні досягнення і потенційні можливості вихованця, створення умов для розвитку його індивідуальних здібностей;

принцип життєвої творчої самодіяльності передбачає становлення особистості як творця свого життя, який здатен приймати особисті рішення і нести за їх відповідальність, повноцінно жити і активно діяти, постійно самовдосконалюватися, адекватно і гнучко реагувати на соціальні зміни;

принцип полікультурності передбачає інтегрованість української культури в європейський та світовий простір, формування відкритості, толерантного ставлення до цінностей, відмінних від національних ідей, до культури, мистецтва, вірування інших народів, здатності диференціювати спільне та відмінне в різних культурах, сприймати українську культуру, як невід'ємну частину загальнолюдської;

принцип соціальної відповідності обумовлює необхідність узгодженості змісту і методів виховання у реальній ситуації, в якій організовується виховний процес. Завдання виховання зорієнтовані на реальні соціально-економічні й політичні умови і передбачають формування у молоді готовності до ефективного розв'язання життєвих проблем;

принцип превентивності вимагає реалізації заходів, спрямованих на профілактику негативних проявів поведінки молоді, на допомогу та її захист, вироблення імунітету до негативних впливів соціального середовища.

3 ФОРМИ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Удосконалення системи військово-патріотичного виховання слід здійснювати шляхом розвитку високої соціальної активності, громадянської відповідальності, духовності, становлення громадянського суспільства, що складатиметься з молодих громадян, які володіють високою свідомістю та здатністю проявити її

в повсякденній діяльності із забезпечення сталого розвитку, утвердження у суспільстві поваги до культурного та історичного минулого України.

Усі підрозділи університету проводять роботу з військово-патріотичного виховання молоді, зосереджуючи увагу на:

- роз'ясненні внутрішньої та зовнішньої політики України, положень Законів України, указів Президента України, постанов і розпоряджень Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, виховуючи повагу до нормативно-правового регулювання життя держави і суспільства;

- глибокому вивченні історії України та процесів державотворення, боротьби за Україну як незалежну, суверенну, демократичну державу;

- роз'ясненні серед студентів вимог Закону України «Про загальний військовий обов'язок і статuti Збройних сил України», Військової присяги на вірність Українському народові та військових статутів шляхом організації зустрічей з ветеранами війни, учасниками АТО, відвідування військових частин, лікувальних і реабілітаційних закладів військового профілю;

- вихованні молоді на прикладах життя та діяльності видатних людей, чия життя пов'язане з Україною у соціально-економічній, політичній, освітньо-науковій, культурній, військовій сферах тощо;

- розробленні та удосконаленні нових педагогічних форм і методів, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення процесу військово-патріотичного виховання;

- подальшій популяризації української мови, як державної мови України.

4 НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ

Діяльність підрозділів і органів студентського самоврядування щодо реалізації Концепції здійснюється за такими основними напрямками:

- планування військово-патріотичного виховання молоді;

- забезпечення координації діяльності усіх підрозділів університету та студентського самоврядування;

- організація виконання конкретних програм та заходів військово-патріотичного спрямування;

- посилення військово-патріотичної роботи шляхом проведення днів захисника України, військово-спортивних ігор, конкурсів тощо;
- сприяння студентам в реалізації їх інтелектуальних та творчих здібностей на благо України;
- забезпечення активної участі студентів у загальнодержавних, регіональних та університетських заходах військово-патріотичного спрямування, які сприяли б утвердженню в молодіжному середовищі духу української національної ідеї й засад української державності;
- сприяння у виконанні заходів з військово-спортивної підготовки, спрямованих на утвердження в студентському повсякденні пріоритету здорового способу життя;
- розширення сфери і практики студентського туризму;
- створення належних умов й залучення молодих людей до регулярних занять фізичною культурою і спортом, спрямування фізичного виховання на підготовку молоді до сумлінної праці та захисту України;
- розроблення рекомендацій щодо посилення військово-патріотичної спрямованості матеріалів друкованих та електронних засобів масової інформації;
- активна протидія фактам, що фальсифікують історію України та її сьогодення;
- створення в мережі Інтернет інформаційної бази з питань військово-патріотичного виховання молоді;
- здійснення заходів щодо розширення фактографічної бази історичних подій, публікація нових архівних документів, видання праць воєнно-історичної спрямованості, спогадів та мемуарів, довідкових матеріалів про здобутки України за роки незалежності, інших видань військово-патріотичної спрямованості;
- включення проблематики військово-патріотичного виховання молоді до дослідницьких програм та переліку тематики студентських досліджень;
- підготовка й видання наукових праць та науково-методичних рекомендацій з питань військово-патріотичного виховання молоді;
- вивчення інтересів, запитів, настроїв та уподобань молоді, зокрема шляхом проведення моніторингових соціологічних досліджень;

- організація науково-практичних конференцій, семінарів з проблем військово-патріотичного виховання молоді;
- вивчення та імплементація і практику роботи колективу ДНУ позитивного національного і світового досвіду з питань військово-патріотичного виховання молоді.

5 ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ

У результаті впровадження Концепції очікується:

- відпрацювання і утвердження в університеті сучасної моделі системи підготовки молодого фахівця-патріота, заснованої на одвічних цінностях гуманістичного світогляду, добра, справедливості, пріоритетності високої моральної, духовної і загальнолюдської культури, кращих національних традицій, звичаїв та надбань;
- вироблення і конкретизація положень Концепції у відповідній програмі дій, розрахованій на тривалу перспективу (до 2020 року) й орієнтованій на поглиблення всіх ланок військово-патріотичної роботи в університеті, суттєве підвищення зацікавленості студентства до служби у лавах Збройних сил України, інших воєнізованих формувань (Національна гвардія, Національна поліція та ін.), утворених в рамках чинного законодавства, його готовності до захисту України, збереження та розвитку славних бойових і трудових традицій українського народу;
- перегляд і уточнення у світлі сучасних вимог та тенденцій системи організаційного, кадрового, інформаційно-аналітичного, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення практичних кроків у сфері військово-патріотичного виховання молоді, його напрямів, форм і методів, підвищення ступеня персональної відповідальності посадових осіб, всіх учасників освітнього процесу в університеті за кінцеві результати цієї діяльності;
- відновлення і включення у виховний процес апробованих раніше, але необґрунтовано вилучених із структури університету ефективних суб'єктів організації роботи зі студентами – кафедри військової підготовки, Центру військово-патріотичного виховання молоді та ін.;

- постійне відстежування, узагальнення та оприлюднення передового досвіду військово-патріотичної роботи (в тому числі волонтерської) окремих її організаторів, підрозділів та інших структур, університету в цілому на веб-сайті ДНУ, сторінках багатотиражної газети «Дніпропетровський університет», в місцевих та центральних засобах масової інформації;

- підготовка та видання за підсумками реалізації Програми військово-патріотичного виховання молоді в ДНУ щорічних звітів на рівні підрозділів і університету загалом, а також синтезованої книги нарисів з робочою назвою «Виховуємо патріотів – захисників України» (2020 р.).

Проректор з науково-педагогічної
роботи у сфері гуманітарної освіти
та виховання молоді

В.В.Іваненко

ПОГОДЖЕНО

Начальник юридичного відділу

Т.В. Шляхова

Провідний інженер відділу
стандартизації та метрології

Г.І. Зарівняк